

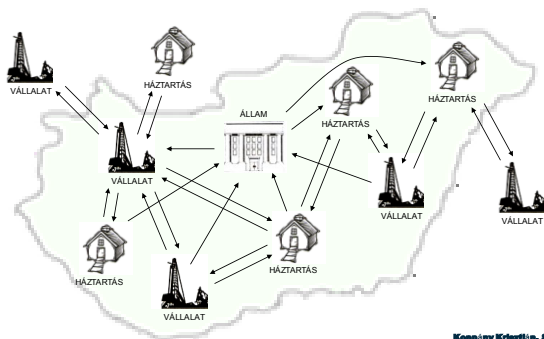

3. lecke

Hogyan működik a piac?

A piacelemzés alapfogalmai. A keresleti, a kínálati oldal és az egyensúly. A mikroökonómiai piacmodell: a Marshall-kereszt. A keresleti és kínálati görbék kezelése. Példák és alkalmazások.

A gazdaság szerkezeti vázlata

Kapcsolódás az előző előadáshoz

- a közgazdaságtan központi kérdései: termelési teljesítmény és jólét
 - munkamegosztás, specializáció → növekvő termelési hatékonyság
 - kölcsönösen előnyös cserék → növekvő társadalmi jólét
- „A közgazdaságtan azt tanulmányozza, hogy a társadalmak miként használják a szűkös erőforrásokat értékes termékek előállítására, és hogyan osztják el ezeket a társadalom tagjai között.” (Samuelson-Nordhaus)
- hol és hogyan történik az elosztás?

Gazdasági intézmények funkciói, gazdasági rendszerek

- a gazdasági intézmények
alapfunkciói
 - a gazdasági egységek
összekapcsolása
(integrációs formák)
 - a gazdasági egységek
tevékenységének
szabályozása
(koordinációs
mechanizmusok)
- integrációs formák
 - reciprocitás
 - redisztribúció
 - árucseré
- koordinációs
mechanizmusok
 - bürokratikus koordináció
 - agresszív koordináció
 - etikai koordináció
 - piaci koordináció
- gazdasági rendszerek
 - tisztá piacgazdaság
 - központosított
tervgazdaság
 - vegyes gazdaság

Központi Kézikönyv, 2022

hvg.hu

Országos kínálat

Egyetemisták az ingatlanpiacon: bérelni vagy vásárolni?

2007. augusztus 28. 14:00 | Utolsó módosítás: 2007. augusztus 28. 19:11
Lassan kezdődik az új tanév, a felsőoktatási intézmények hallgatói számára
egyre-egyetöbb kérdés a szálláskeresés. Milyen lehetőségek közül választhatnak
a hallgatók Budapesten és a nagyobb egyetemi városokban?

- küldés
- nyomtatás
- betűméret

A tanévkezdés sok egyetemista számára egyben az albérlet, vagy a saját lakás keresésének időszakát is jelenti, hiszen a kollégiumi férőhelyek száma korlátozott. Az Otthon Centrum saját adatbázisa alapján éppen azt vizsgálta, hogy milyen lakásokat keresnek az egyetemisták Budapesten és a vidéki egyetemvárosokban. Az elemzésbe bevont hatszáz tényleges ingatlanvásárló fiatal átlagosan 14 millió forintért keresett lakást. A leggyakoribb keresett ár a 9 millió forintos volt, és a vásárlási igények fele nem lépte át a 12 millió forintot. A keresett lakások mérete általában 45 és 50 négyzetméter között alakult. Budapesten a 11 millió forint körüli ingatlanok voltak a legkeresettebbek a fiatalok körében, míg a vidéki egyetemi városokban (Győr, Pécs, Sopron, Szeged, Veszprém) a 8–9 millió forintos lakások a legkedveltebbek. A főváros-vidék ingatlanpiaci viszonyoknak megfelelően alakulnak a keresett alapterületek is; Budapesten a 40 négyzetméter körüli ingatlanokat keresik, míg vidéken az 50 négyzetméteres alapterület a legkelendőbb.

FN
Figyelő

Visszaesés várható az újautó-piacon

vezess.hu

2007. január 8.

Szőrényi András

Tavaly sem muzsikált jól a hazai újautó-piac, de erre a nem valami jó
évre igazán rossz következhet 2007-ben. Már az önév nélkül, 120
hónapra adott hitelekkel is egyre kevesebb új autót lehet eladni.

Itthon majdnem mindenki kis vagy kompakt autót vett
2006-ban, ahogy eddig legtöbbször. A piac 89-90
százalékát teszik ki a Yaris-Swift, illetve az Astra-307
méretű autók, és pont a 2,5-4,5 milliós kategóriában
jelentkeznek a legsúlyosabb bajok.

Az elmúlt években autót vásárló százazrek örülnek, ha
a hiteleiket törlesztik, és eszik ágában sincs újra
csereélni friss kocsijukat. Ráadásul a telítődés mellé
érkező kormányzati megszorításokat az alacsonyabb
jövedelmük mindig jobban megérzik, mint a drágább
autóra költő vagyonosabbak. A prémiummárkák
képviselői ezért sem panaszkodnak.

A tavalyi esés duplája jön?

Végleges adatok híján, 2006-ot illetően Győző Gábor
5-6 százalékos visszaesésre és 185-190 ezer autót
eladására számít. A Magyar Gépjárműimportőrök
Egyesületének elnöke az idei évre 170 000 autót
értékesítést tartja reálisnak, ami durván 10
százalékos mínusz jelez előre.

Minden árkérdés, mondta az MGE elnöke, de a
mostani akciókkal sem lehet majd a 2006-os szinten
tartani az értékesítéseket. A várható rossz év fő oka
az emberek eladósodottsága, és kis részben az
autóhiány. A Chevrolet-nél az Avedal volt szűk a keresztnetszet, de a Swiftre is
várni kell, az új Corsából sem jut elég hozzánk, mert a nagyobb árát biztosító
nyugati piacokon is elkapkodják.

A Suzuki továbbra is
piacvezető (vezess.hu)

Kapcsolódó témák

Használtauto-behozatal:

szabad a pálya

Drágább új autót vagy

olcsóbb régi?

Legtöbbször az

autópac

Csökkent a Suzuki piaci

részesedése

Kezdődik a harc az

autósokért

A piacelemzés alapfogalmai

- a piac fogalma
- termékek, szolgáltatások, termelési tényezők
- ár (munkabér, kamat, járadék)
- a csereügylet szereplői és jellemzői
 - az eladó és a vevő (mindkét fél szükséges!)
 - tipikus értéklánc: gyártó (vállalat) → nagykereskedő → kiskereskedő → végső fogyasztó
 - vállalat → vállalat; háztartás → háztartás
 - ki kezdeményez?

Károlyi Károly, 2008

kisalfold.hu

2007. szeptember 06.

Címke: Hírek, Földföld

Rövid hírek: Gazdaság, Sport, Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár, Rábkar, Az újság melléklete

Hírek: Autó, Állás, karrier, Otthon, ingatlan, Női szakasz, Gyerekeknek, TÁBORKEZŐ, Közérdekű

Szolgáltatások: Programkalauz, Fotócentrum, Apróhirdetés, Álláskereső, Fórum, Játékok

Hírek: Zárkózó

Keresés az apróhirdetéseink között:

Válasszon kategóriát: Minden kategória

Válasszon típust: Minden típus

Rakás: Keresés

Alberék	Autófelkészítés, alkatrészek	Autó, hosszútávújárás
• Kihál: 188 db	• Kihál: 35 db	• Kihál: 58 db
• Keres: 16 db	• Keres: 1 db	• Keres: 1 db
• Naplap: 0 db	• Naplap: 0 db	• Naplap: 0 db

Baba és gyermek	Bébi, lekerendezés	Hozzájárulás, hobbi
• Kihál: 79 db	• Kihál: 68 db	• Kihál: 35 db
• Keres: 1 db	• Keres: 6 db	• Keres: 6 db
• Naplap: 0 db	• Naplap: 0 db	• Naplap: 0 db

Háztartási gépek	Ingatlan	Minden más
• Kihál: 29 db	• Kihál: 947 db	• Kihál: 379 db
• Keres: 4 db	• Keres: 24 db	• Keres: 64 db
• Naplap: 0 db	• Naplap: 0 db	• Naplap: 0 db

Munkaerőpiac	Szépesség, egészség	Szolgáltatás
• Kihál: 11 db	• Kihál: 40 db	• Kihál: 194 db
• Keres: 0 db	• Keres: 3 db	• Keres: 20 db
• Naplap: 0 db	• Naplap: 0 db	• Naplap: 0 db

Hírek: Zárkózó

Állás kereső

egyszerű részletes országos

Állás kereső

www.kisalfold.hu

OPEL ASTRA G 1.4 16V Classic II Optima

ADATLAP

Évjárat:	2007/6
Okmányok jellege:	Érvényes magyar okmányokkal
Futott km:	101.000 km
Kivitel:	Ferdehátú
Állapot:	Kitűnő
Üzemanyag:	Benzin
Sebességváltó fajtája:	Manuális (5 fokozatú) sebességváltó
Hengerűrtartalom:	1364 cm³
Teljesítmény:	66 kW, 90 LE
Szállítható szem. száma:	5 fő
Ajtók száma:	5
Klíma fajtája:	Manuális klíma
Szín:	Sötétkék (metál)
Saját tömeg:	1.163 kg
Össztömeg:	1.640 kg
Csomagtartó:	370 liter

FELSZERELTSÉG

ABS (blokkolásgátló), elektromos ablak, elektromos tükör, állítható kormány, centrálzár, immobilizátor, manuális (5 fokozatú) sebességváltó, manuális klíma, pótkerék, szervokormány, utasoldali légszűrő, ülésmagasság állítás, vezetőoldali légszűrő.

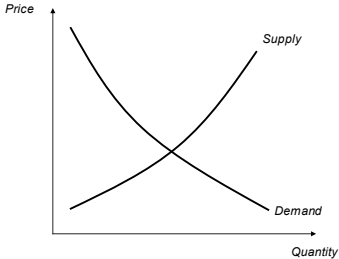
használt autó piac.xls

A piac modellje: Marshall-kereszt

Alfred Marshall (1842-1924)

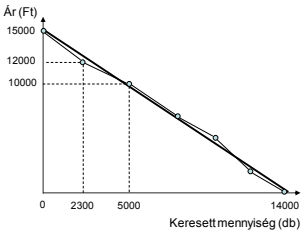

Alapvető keresletelemzési módszerek a gyakorlatban

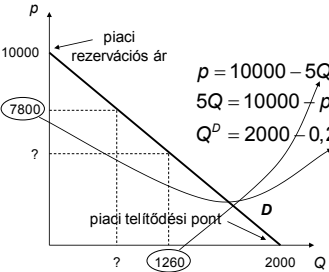
- kit érdekel a kereslet alakulása?
- piackutatás, kérdőíves felmérések
- a piackutatási eredmények prezentációja

Piaci ár (Ft)	Keresett mennyiség (db)
15 000	0
12 000	2 300
10 000	5 000
7 000	7 800
5 000	10 000
2 000	12 000
0	14 000

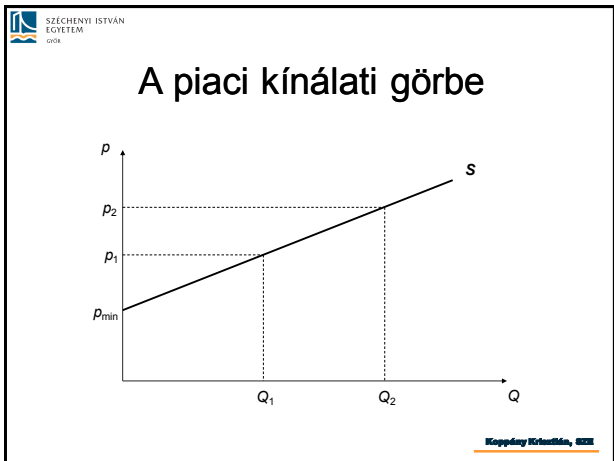

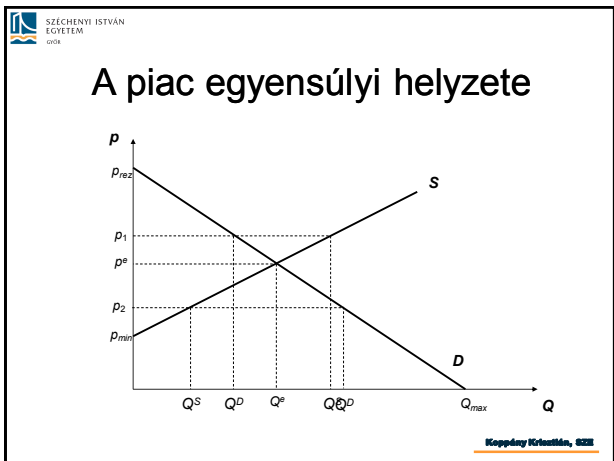
Az elméleti keresleti görbe és egy kis elemi matematika...

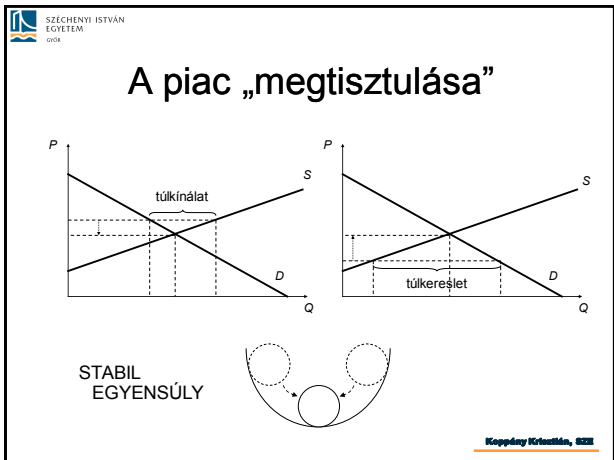

- a legegyszerűbb egyváltozós függvénykapcsolat
- a lineáris keresleti görbe formulájának meghatározása
- az inverz görbe ábrázolása, a tengelymetszetek meghatározása a lineáris keresleti görbe képlete alapján

Egy illusztratív számpélda

- kitalált példa: kisvárosi piac, tojás
- a keresleti függvény $Q^D = 12000 - 8000 \frac{p}{p_h}$
- a kínálati függvény $Q^S = 250p - 2p_i$
- a tojás ára a hipermarketekben és/a
takarmány ára adottság (exogén változók)

$$p_h = 20 \quad p_i = 2125$$

Kapcsány Károly, 2022

$$Q^D = 12000 - 8000 \frac{p}{20} = 12000 - 400p$$

$$400p = 12000 - Q$$

$$p = 30 - \frac{1}{400}Q$$

$$Q^S = 250p - 2 \cdot 2125 = 250p - 4250$$

$$250p = Q + 4250$$

$$p = \frac{1}{250}Q + 17$$

Kapcsány Károly, 2022

Kapcsolódó feladatok

- rajzolja fel az inverz keresleti és kínálati görbét! ▶
- határozza meg és ábrázolja a piac állapotát
 - ha az ár 28 Ft/db,
 - illetve ha az ár 20 Ft/db!

Kapcsány Károly, 2022

$$p = 28$$

$$Q^D = 12000 - 400 \cdot 28 = 800$$

$$Q^S = 250 \cdot 28 - 4250 = 2750$$

$$Q^S > Q^D$$

$$p = 20$$

$$Q^D = 12000 - 400 \cdot 20 = 4000$$

$$Q^S = 250 \cdot 20 - 4250 = 750$$

$$Q^D > Q^S$$

Kapcsolódó feladatok (folytatás)

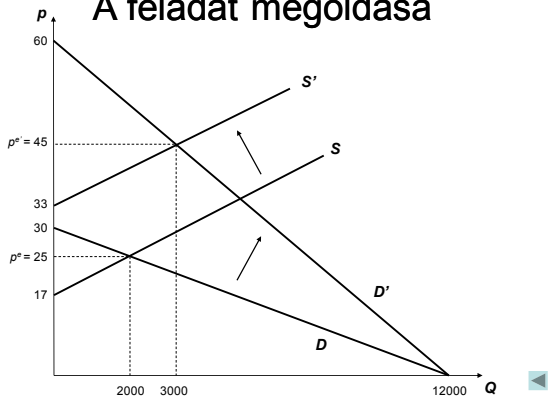
- határozza meg a piaci egyensúlyi árat és mennyiséget! $Q^D = Q^S$

$$12000 - 400p = 250p - 4250$$

$$16250 = 650p$$

$$p^e = 25 \quad Q^e = 2000$$
- hogyan befolyásolja a keresleti és kínálati viszonyokat, ha a hipermarketekben a tojás ára megduplázódik, a takarmány ára pedig 2000 Ft-tal nő?
- rajzolja fel az új helyzetnek megfelelő keresleti és kínálati görbét!
- határozza meg az új egyensúlyi árat és mennyiséget!

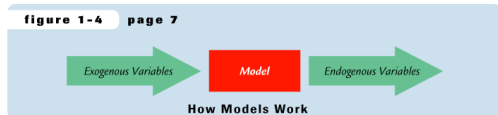
A feladat megoldása

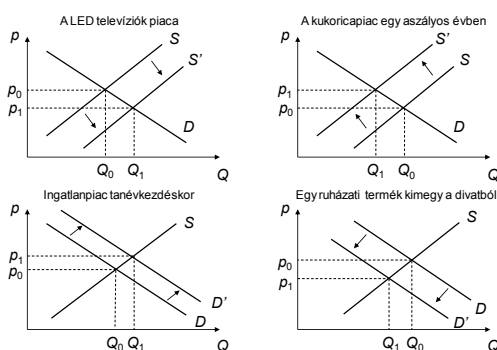
Hogyan működnek és mire valók a közgazdasági modellek?

- a lényeges összefüggések megragadása, egyszerűsítés
- építőelemek
 - endogén változók
 - exogén változók
 - feltevések
- magyarázó- és előrejelző-képesség

figure 1-4 page 7

A piacmodell alkalmazásai

Szeptember közepétől már több helyen emelkedhet a kenyér ára

2010. szeptember 3. 17:15

E hónap közepétől akár már több üzletben is drágább lehet a kenyér, az ártárgyalások most folynak a sütőipari vállalkozások és a kiskereskedelmi boltok, boltláncok és áruházláncok között - mondta Werli József, a Magyar Pékszövetség főtitkára pénteken az MTI-nek. A szakember az áremelést a gabona, illetve a liszt árának drasztikus emelkedésével, továbbá az energia- és szállítási költségek növekedésével indokolta. A főtitkár szerint egy kilogramm fehér kenyér átadási ára, amiért a sütőipari vállalkozások a kiskereskedőknek adják a kenyeret 160-190 forint között van.

Az átadási ár nagymértékben függ attól, hogy melyik üzletnek szállít a vállalkozás és az ország mely részén működik a cég - tette hozzá Werli József. A fogyasztói ár területenként és boltonként eltérően az említett kenyérfajtánál 170-260 forint között mozog kilogrammonként. Így a szakértők szerint a fehér kenyér fogyasztói ára az áremelkedést követően közelíthet a kilogrammonkénti 300 forinthez. A szakértők úgy vélik, hogy azokon a helyeken, ahol magasabb az átadási ár, ott 15-20, máshol pedig akár 25-30 százalékos átadási árnövekedés is indokolt lehet.

A piaci ármechanizmus gazdaságszervező ereje

- az erőforrások hatékony felhasználása a maximális jólét biztosítása, a szükségletek legteljesebb kielégítése érdekében (Adam Smith és a „láthatatlan kéz”)
- a termelés és az igények összehangolása, az árak szerepe a terv- és a piacgazdaságban
- a Marshall-kereszték és a TLH összekapcsolása
- az ármechanizmus működési zavarai, inflációs bizonytalanság
- államilag szabályozott árak és piacok (a „látható kéz”)

<http://www.open.edu/openlearn/society/politics-policy-people/economics/60-second-adventures-economics-the-invisible-hand>

Koppány Krisztián, MSc

Keresletelemzés rugalmassági mutatókkal

A rugalmassági mutatókról általában. A kereslet árrugalmassága. A középponti formula. Az árrugalmasság és az árbevétel kapcsolata. A kereslet jövedelem- és kereszt-árrugalmassága.

Kereslet-rugalmassági mutatók

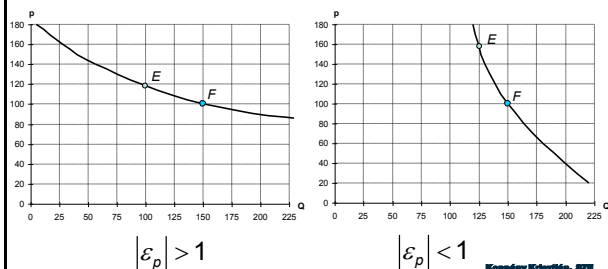
- a rugalmassági vagy elaszticitási mutató általános alakja

$$\varepsilon_{A,B} = \frac{\Delta A\%}{\Delta B\%}$$
- B változó egy százalékos változásának hatására hány százalékkal változott A változó (átlagosan)?
- kereslet-rugalmassági mutatók
 - a kereslet árrugalmassága
 - a kereslet jövedelemrugalmassága
 - a kereslet kereszt-árrugalmassága

Koppány Krisztián, MSc

A kereslet árugalmassága

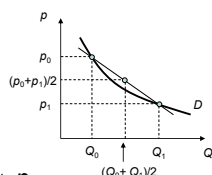
$$\varepsilon_p = \frac{\text{kereslet százalékos változása}}{\text{ár százalékos változása}}$$

Koppány Krisztián, GIK

A középponti formula és az írugalmasság

$$\begin{aligned}\varepsilon_p &= \frac{\frac{\Delta Q}{Q_0 + Q_1}}{\frac{\Delta p}{p_0 + p_1}} = \\ &= \frac{\Delta Q}{Q_0 + Q_1} \cdot \frac{p_0 + p_1}{\Delta p} = \frac{\Delta Q}{\Delta p} \cdot \frac{p_0 + p_1}{Q_0 + Q_1}\end{aligned}$$

Figyelem! A továbbiakban a keresletrugalmassági mutatók mindegyikét mindig középponti formulával számoljuk!

Koppány Krisztián, GIK

Példa: a benzin iránti kereslet árugalmassági mutatója

- Egy benzinkúton a benzin árának 408 Ft-ról 400 Ft-ra való csökkentése következtében a naponta átlagosan értékesített mennyiség 21600 literről 21910 literre növekedett!
 - Határozza meg a benzin iránti kereslet árugalmassági mutatóját! Értelmezze a kapott eredményt!
 - Hogyan változik a kút árbevétele az árcsökkentés következtében?

Koppány Krisztián, GIK

Árrugalmasság és árbevétel

- az összbevétel (TR , *Total Revenue*) az ár (p) és az eladott mennyiség (Q) szorzata
- árrugalmas kereslet
 - az ár bizonyos arányú csökkentése ennél nagyobb arányú keresletnövekedést eredményez, nő az összbevétel
 - az ár bizonyos arányú növelése ennél nagyobb arányú keresletcsökkenést eredményez, csökken az összbevétel
- árrugalmatlan kereslet
 - az ár bizonyos arányú csökkentése ennél kisebb arányú keresletnövekedést eredményez, csökken az összbevétel
 - az ár bizonyos arányú növelése ennél kisebb arányú keresletcsökkenést eredményez, nő az összbevétel

Koppány Krisztián, 2022

A kereslet jövedelemrugalmassága

- a jövedelemrugalmasság középponti formulája (figyelem: hiba tk. 75. oldalán, a 3.3. képletben nem ez szerepel!!)

$$\varepsilon_I = \frac{\Delta Q}{\Delta I} \cdot \frac{I_0 + I_1}{Q_0 + Q_1}$$
- a termékek tipizálása a jövedelem-rugalmassági mutató értéke alapján
 - normáljóság $0 < \varepsilon_I < 1$
 - inferior jóság $\varepsilon_I < 0$
 - szuperior jóság $\varepsilon_I > 1$

Koppány Krisztián, 2022

Példa: a tömegközlekedés iránti kereslet jövedelemrugalmassága

- Egy alkalmazott előző munkahelyén nettó 120 ezer Ft-ot keresett. Munkába minden nap autóbusszal járt, így havonta 40-szer vette igénybe a tömegközlekedést.
- Nemrég munkahelyet váltott, új helyén 150 ezer Ft-ot keres. Heti két alkalommal autóval jár dolgozni, busszal csak havonta 24-szer utazik.
 - Határozza meg a tömegközlekedés iránti kereslet jövedelemrugalmasságát a fenti gazdasági szereplő esetében?
 - Milyen kategóriába sorolható a tömegközlekedés példában szereplő alkalmazott számára a kapott jövedelemrugalmassági érték alapján?

Koppány Krisztián, 2022

A kereslet kereszt-árrugalmassága

- a kereszt-árrugalmasság középponti formulája

$$\varepsilon_{x,p_y} = \frac{\Delta Q_x}{\Delta p_y} \cdot \frac{p_y^0 + p_y^1}{Q_x^0 + Q_x^1}$$

- a kereszt-árrugalmassági mutató utal a két termék egymáshoz való viszonyára
 - helyettesítő $\varepsilon_{x,p_y} > 0$
 - kiegészítő $\varepsilon_{x,p_y} < 0$
 - független $\varepsilon_{x,p_y} \approx 0$

Koppány Károly, 2022

Példa: a hamburger és a melegszendvics kereszt-árrugalmassága

- Az egyetemi büfében a hamburger ára 400 Ft, a melegszendvicsé 370 Ft. A napi forgalom hamburgerből 40 db, melegszendvicsből 120.
- Szeptember utolsó hetében a büfé a hamburgerre akciót hirdet, az árat 350 Ft-ra csökkenti. Ennek következtében a hamburgerből származó napi bevétel 3250 Ft-tal nő, a melegszendvics eladott mennyisége pedig 110 db-ra csökken.
 - Számítások nélkül állapítsa meg, hogy árrugalmasnak mondható-e a hamburger kereslete?
 - Határozza meg pontosan a hamburger árrugalmassági mutatóját!
 - Mekkora melegszendvics hamburger árára vonatkozó rugalmassági mutatója? Milyen a két termék viszonya?

Koppány Károly, 2022
